

E.ON Elnät Sverige AB
205 09 MALMÖ

Fastställande av intäktsram enligt ellagen

Beslut

1. Energimarknadsinspektionen (Ei) fastställer intäktsramen för E.ON Elnät Sverige AB, 556070-6060, avseende redovisningsenheten REL00615 för perioden 2016–2019 till 20 910 504 tkr i 2014 års prisnivå och med justering enligt a och b.
 - a. Efter perioden ska kapitalbasens nuanskningsvärde enligt bilaga 1 räknas om med faktorprisindex för byggnader¹ och
 - b. de löpande påverkbara kostnaderna enligt bilaga 1 räknas om med faktorprisindex för elnätsföretag – lokalnät delindex drift och underhållskostnader, påverkbara².
2. Ei fastställer normnivåerna för kvaliteten i nätverksamheten för respektive kvalitetsindikator enligt bilaga 4, tabell 2.
3. Ei fastställer normnivån för nätförlusterna i nätverksamheten till 3,34 procent i relation till mängden uttagen energi från redovisningsenheten.
4. Ei fastställer normnivån för kostnader för överliggande och angränsande nät och kostnader för ersättning till produktionsanläggning i förhållande till uttagen mängd energi från redovisningsenheten till 94,63 kr/MWh.

Beslutet gäller omedelbart.

Upplysning om omprövning

Om det visar sig att företagets samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2012-2015 avviker från den fastställda intäktsramen för samma period, ska intäktsramen för tillsynsperioden 2016-2019 minska respektive öka med det avvikande beloppet. Detta innebär att intäktsramen kan komma att omprövas.

¹ Framtaget av Statistiska centralbyrån, se bilaga 2

² Framtaget av Statistiska centralbyrån, se bilaga 3

Efter tillsynsperioden ska jämförelser och eventuella justeringar göras enligt följande.

- Det faktiska utfallet avseende investeringar och utrangeringar ska jämföras med prognosen.
- Det faktiska utfallet avseende de löpande opåverkbara kostnaderna ska jämföras med prognosen.
- Den faktiska kvaliteten i nätverksamheten ska jämföras med normnivån.
- Den faktiska andelen nätförluster i nätverksamheten ska jämföras med normnivån.
- Den faktiska kostnaden för överliggande och angränsande nät och kostnaderna för ersättning till produktionsanläggning i förhållande till uttagen mängd energi i nätverksamheten ska jämföras med normnivån.

Om det faktiska utfallet i dessa delar avviker från prognosen eller normnivån kan intäktsramen komma att omprövas.

1. Beskrivning av ärendet

Enligt 5 kap. 1-2 §§ ellagen (1997:857) ska en intäktsram beslutas i förväg för varje innehavare av nätkoncession. En nätkoncessionshavare ska lämna ett förslag till intäktsram till Ei som ska pröva om den begärda intäktsramen är skälig.

1.1 Ansökan

E.ON Elnät Sverige AB, i fortsättningen benämnt företaget, har ansökt om att Ei ska fastställa intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 till 22 391 400 tkr.

Företaget har till grund för sin ansökan om intäktsram redovisat de uppgifter som följer av Ei:s föreskrifter (EIFS 2015:1) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften).

1.2 Kapitalkostnader

1.2.1 Kapitalbas

Företaget har redovisat anläggningstillgångar per den 31 december 2014 till ett sammanlagt nuanskaffningsvärde om 49 609 383 tkr.

Företaget har redovisat åldersuppgifter för de anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen.

Företaget har redovisat att de planerar att genomföra investeringar och utrangeringar under tillsynsperioden. Dessa har redovisats per halvår.

Företaget har anfört att normvärdeslistan för åren 2016-2019 är något mer i nivå med verklig nuanskaffningskostnad, jämfört med motsvarande lista för innevarande tillsynsperiod. Företaget anser dock att metoden för framtagandet av listan, med

jämförelser mot EBR³ samt mot andra fackmannamässiga bedömningar, till viss del är oklar. Metoden är rimlig men de kvarstående avvikelserna mot EBR är inte tillräckligt väl motiverade. Detta innebär att inte heller kommande tillsynsperiods normvärdeslista på ett fullt korrekt sätt speglar verklig nuanskaffningskostnad.

1.2.2 Kalkylränta

Företaget har beräknat kapitalkostnaden utifrån en kalkylränta på 6,2 procent (real före skatt). Till stöd för detta har företaget angett att kalkylräntan ska fastställas på samma sätt som i dom från kammarrätten angående intäktsramar för tillsynsperioden 2012-2015 med korrigering för ändrad bolagsskatt.

1.3 Löpande kostnader

1.3.1 Påverkbara kostnader

Företaget har anfört att tillåten nivå för de påverkbara kostnaderna i regleringsmodellen bör vara rimlig, ta hänsyn till objektiva förutsättningar samt motverka ineffektivitet i nätverksamheten. Ett tilltalande sätt att åstadkomma detta vore att fastställa kostnadsnormer, på motsvarande sätt som normer har fastställts för nuanskaffningsvärdet av investeringar. Det finns då möjligheter för Ei att genom normerna tydligt ange vilka förväntningar som finns på nätföretagens prestation. Samtidigt har företagen incitament att effektivisera sin verksamhet och därigenom bli lika eller mer effektiva än vad normen anger. Regleringsmodellen skulle dessutom bli enhetlig med normer som styrande parametrar för nätverksamheten. Nuvarande metod, där kraven ställs utifrån varje företags egna historiska prestation, uppfyller inte dessa kriterier. Incitamentet för ihållande effektiviseringsinsatser är litet och ur ett kundperspektiv är det svärmotiverat att historiskt höga kostnader med automatik ger rätt till en fortsatt hög kostnadsnivå.

När det gäller de tillgångar i nätverksamheten som inte definieras som kapitalbas utan ska hanteras i regleringen som löpande påverkbara kostnader, har företaget anfört att en generell sammanvägning av kostnaden för eget kapital och lånat kapital bör utgöra grunden för beräkningen av omvandlingsräntan. Ett rimligt antagande är att använda det underlag avseende räntor som kammarrätten uttalat sig om i rättsprocessen om intäktsramarna för åren 2012-2015. Utifrån den parameteruppsättning som kammarrätten har beslutat, vilket inkluderar en uppskattning av fördelningen mellan lånat och eget kapital (37 respektive 63 procent), är den nominella räntan före skatt 8,31 procent. Företaget anser därför att en ränta på denna nivå är rimlig och bör ligga till grund för beräkningarna av intäktsramen.

1.3.1.1 Arbets- och materialomkostnader

Företaget har förvärvat anläggningar under perioden 2010-2013 och begär ersättning för arbets- och materialomkostnader. Företaget anser att det i sin helhet är ett förvärvande företag och därmed blir underkompenserat eftersom de reglermässiga normvärdena som används vid beräkning av kapitalbasen reducerats för arbets- och materialomkostnader.

³ EBR står för El Byggnads Rationalisering och är elnätsbranschens system för rationell planering, byggnation och underhåll av eldistributionsanläggningar 0,4-145 kV.

För att förvärvande nätföretag enligt ellagen ska ges skälig kostnadstäckning krävs att de kompenseras för de arbets- och materialomkostnader som redovisas i andra kostnadsposter än löpande påverkbara kostnader. Företaget har vid beräkningen utgått från företagets aktiverade anskaffningskostnader under åren 2010-2013 såsom de redovisats i årsrapporten. För de anläggningar som ingår i kapitalbasen och som har värderats till normvärde har företaget gjort ett tillägg på 8 procent.

Företaget anser att de beräknade tilläggen för arbets- och materialomkostnader ska öka de historiska löpande påverkbara kostnaderna för åren 2010 till 2013. Nedan framgår företagets begärda belopp i respektive års prisnivå.

Tabell 1 Företagets beräknade tillägg för arbets- och materialomkostnader

	2010	2011	2012	2013	Summa
Beräknat tillägg i respektive års prisnivå i tkr	125 849	108 700	89 914	88 592	413 055

Företaget har till stöd för sin begäran bifogat ett revisorsintyg som visar att företaget aktiverat de aktuella kostnaderna och därmed inte redovisat dessa som löpande påverkbara kostnader under perioden 2010-2013. Av revisorsintyget framgår vidare att delkostnader i ramavtal för upphandling av entreprenadarbeten mellan företaget och dess leverantörer är definierade som arbets- och materialomkostnadstillägg enligt EBR:s definition och därmed ingår i erhållna fakturor från dessa leverantörer. Av revisorsintyget framgår att företaget även utför eget arbete för att få tillgången på plats och i skick att utnyttjas. Företaget har angivit att tilläggen för arbets- och materialomkostnader för dessa arbeten motsvarar de som entreprenörerna fakturerar.

1.3.2 Opåverkbara kostnader

Företaget har beräknat att de löpande opåverkbara kostnaderna för den aktuella tillsynsperioden kommer att bli 6 461 300 tkr.

2. Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

2.1 Ellagen

Nätverksamhet definieras enligt ellagen som att ställa elektriska starkströmsledningar till förfogande för överföring av el. Till nätverksamhet hör också projektering, byggande och underhåll av ledningar, ställverk och transformatorstationer, anslutning av elektriska anläggningar, mätning och beräkning av överförd effekt och energi samt annan verksamhet som behövs för att överföra el på det elektriska nätet (1 kap. 4 §).

Intäktsram definieras som de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod (1 kap. 5 a §).

I 5 kap. ellagen behandlas nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten och skälighetsbedömningen av dessa intäkter genom fastställande av en intäktsram. När det gäller fastställande av intäktsram framgår bland annat följande.

Ei ska fastställa en intäktsram i förväg för varje tillsynsperiod. En tillsynsperiod ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod (1 och 4 §§).

En nätkoncessionshavare ska lämna in ett förslag till intäktsram till Ei tillsammans med de uppgifter som krävs för att pröva förslaget. Ei ska meddela beslut om fastställande av intäktsramen senast två månader innan tillsynsperioden börjar. Det ska framgå av beslutet vilka uppgifter och metoder som har använts vid fastställandet av ramen. Beslutet gäller utan hinder av att det överklagas, dvs. det gäller omedelbart (2, 3 och 19 §§).

Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas). Som skäliga kostnader för att bedriva nätverksamheten ska anses kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden. En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen, om det skulle vara oskäligt mot koncessionshavaren att bortse från tillgången (6, 8 och 9 §§).

Ei ska även ta hänsyn till kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten. Ett avbrott i överföringen ska beaktas i den utsträckning avbrottet inte medför skadeståndsskyldighet för nätkoncessionshavaren eller ger rätt till avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen. Bedömningen kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen (5 kap. 7 §).

Ei ska även ta hänsyn till i vilken utsträckning nätverksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med eller bidrar till ett effektivt utnyttjande av elnätet. En sådan bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen (5 kap. 7 a §).

2.2 Förordningen om intäktsram för elnätsföretag

I förordningen (2014:1064) om intäktsram för elnätsföretag (intäktsramsförordningen) finns närmare bestämmelser om vad som avses med anläggningstillgångar (3 §), vilka tillgångar som ingår i kapitalbasen (5 §) och värdering av anläggningstillgångar (6-8 §§).

Intäktsramsförordningen reglerar även hur kapitalförslitningen ska beräknas. Vid beräkningen av en rimlig avkastning ska den del av kapitalkostnaden som motsvarar kapitalförslitning beräknas som en fast andel av nuanskaffningsvärdet. Beräkningen ska ske utifrån anläggningstillgångens ekonomiska livslängd. Om den ekonomiska livslängden har gått till ända ska andelen istället beräknas utifrån tillgångens ålder. Den ekonomiska livslängden ska anses vara fyrtio år för en anläggning för överföring av el och tio år för övriga anläggningstillgångar. Om en anläggning för överföring av el är äldre än femtio år eller om en annan anläggningstillgång är äldre än tolv år ska kapitalförslitning inte beräknas. En anläggning för överföring av el ska vid beräkningen

av intäktsramen anses vara 38 år gammal vid utgången av år 2015 om anläggningstillgången då är äldre än 38 år eller om åldersuppgift saknas (10-12 §§).

2.3 Ei:s föreskrifter

Ei har meddelat fyra föreskrifter som är relevanta vid fastställandet av intäktsram.

2.3.1 Rapporteringsföreskriften

Ei:s föreskrifter (EIFS 2015:1) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften) innehåller bl.a. bestämmelser om när ett förslag till intäktsram senast ska lämnas och vilka närmare uppgifter som ska redovisas.

2.3.2 Beräkningsföreskriften

Ei:s föreskrifter (EIFS 2015:2) om skäliga kostnader och en rimlig avkastning vid beräkning av intäktsram för elnätsföretag (beräkningsföreskriften) innehåller bl.a. bestämmelser om vilka löpande kostnader som är att anses som påverkbara, vilket index som ska användas vid beräkning av skäliga påverkbara kostnader och hur kapitalförslitningen ska beräknas. När rimlig avkastning ska beräknas är utgångspunkten att tillgången ska ingå i kapitalbasen från den tidpunkt då tillgången började användas. För anläggningstillgångar som ursprungligen började användas före den 1 januari 2011 ska den ekonomiska livslängden beräknas från den 1 januari det kalenderår som infaller efter det kalenderår då tillgången ursprungligen började användas. För anläggningstillgångar som ursprungligen började användas från och med den 1 januari 2011 ska den ekonomiska livslängden beräknas från det halvårsskifte som följer på den tidpunkt som tillgången ursprungligen började användas (4 §).

2.3.3 Kvalitetsregleringsföreskriften

Ei har också meddelat föreskrifter (EIFS 2015:5) om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten vid fastställande av intäktsram (kvalitetsregleringsföreskriften). I föreskriften beskrivs hur normnivån för leveranssäkerheten tas fram och hur leveranssäkerheten under tillsynsperioden kommer att påverka intäktsramen. I bilaga till föreskriften anges de avbrottskostnader som, tillsammans med avbrottsuppgifterna, används för att beräkna justeringen till följd av kvalitetsutfallet.

2.3.4 Effektivitetsföreskriften

Ei har dessutom meddelat föreskrifter (EIFS 2015:6) om vad som avses med ett effektivt utnyttjande av elnätet vid fastställande av intäktsram (effektivitetsföreskriften). Med ett effektivt utnyttjande av elnätet avses:

- en minskning av andelen nätförluster där nätförluster sätts i förhållande till uttagen energi och
- en kostnadsänkning för överliggande och angränsande nät samt ersättning vid inmatning av el i förhållande till uttagen energi. Medellastfaktorn i nätets gränspunkter anger hur stor del av kostnadsbesparingen som ska tillfalla elnätsföretaget.

3. Energimarknadsinspektionens motivering till beslutet

3.1 Sammanfattande beräkning av intäktsramen

Företaget har ansökt om att Ei ska fastställa intäktsramen till 22 391 400 tkr. Utifrån det underlag som företaget har lämnat och nedanstående bedömning har Ei beräknat en intäktsram till 20 910 504 tkr, se tabell 2 nedan. Företagets ansökta intäktsram överstiger detta belopp. Ansökan kan därför inte medges. Intäktsramen ska istället fastställas till 20 910 504 tkr i 2014 års prisnivå.

Tabell 2 Beräknad intäktsram

	tkr
Kapitalkostnader	9 789 712
Löpande kostnader	
Påverkbara kostnader	4 659 492
Opåverkbara kostnader	6 461 300
Beräknad intäktsram	20 910 504

3.2 Allmänt om prövningen av en intäktsram

Företaget har nätkoncession och bedriver nätverksamhet. Företaget har ansökt om en intäktsram på 22 391 400 tkr för tillsynsperioden 2016-2019 och Ei ska ta ställning till om den ansökta intäktsramen är skälig.

Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (5 kap. 6 § ellagen). Enligt förarbetena ska nättarifferna vara utformade så att nätkoncessionshavarens samlade intäkter från nätverksamheten är skäliga i förhållande till dels de objektiva förutsättningarna att bedriva nätverksamheten, dels nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten (prop. 2008/09:141 s. 58). De kostnader som avses är i huvudsak kostnader för kapital samt rörliga och fasta kostnader i nätverksamheten. En förutsättning för att nätverksamheten ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt är att nätföretagen har rätt till en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten. En rimlig avkastning motsvarar den avkastning som fordras för att i konkurrens med alternativa placeringar med motsvarande risk kunna attrahera kapital för investeringar (a. prop. s. 60-61). Syftet med regleringen är att nätföretagens verksamhet ska bedrivas effektivt till låga kostnader. Den ska också säkerställa att kunden får betala ett skäligt pris för nättjänsten. Vidare ska regleringen bidra till att ge kunderna en långsiktig leveranssäkerhet och trygga den svenska elförsörjningen. Nätföretagen ska också få stabila och långsiktiga villkor för sin nätverksamhet. Ytterligare ett viktigt mål med regleringen är att den ska understödja utvecklingen av en väl fungerande elmarknad (a. prop. s. 58).

De skäliga kostnader som företaget ska få täckning för delas in i kapitalkostnader och löpande kostnader (påverkbara och opåverkbara). Hur Ei har bedömt dessa kostnader framgår nedan.

3.3 Bedömning av kapitalkostnader

Kapitalkostnad är kostnad för att använda kapital, i form av exempelvis elledningar och nätstationer (kapitalbas). Kostnaden utgörs av två delar, kostnad för kapitalförslitning (avskrivning) och kostnad för kapitalbindning (avkastning). Avkastningen beräknas med en real kalkylränta före skatt.

3.3.1 Kapitalbas

En anläggningstillgång som ingår i kapitalbasen ska åsättas ett nuanskaffningsvärde som motsvarar ett normvärde för en anläggningstillgång som är i huvudsak likadan som den tillgång som ingår i kapitalbasen (6 § intäktsramsförordningen). Om det finns särskilda skäl, får nuanskaffningsvärdet i stället beräknas utifrån anskaffningsvärdet (7 §). Om det saknas förutsättningar att beräkna ett nuanskaffningsvärde enligt ovan ska det beräknas utifrån det bokförda värdet. Om anläggningstillgången inte har något bokfört värde eller om det finns synnerliga skäl, får nuanskaffningsvärdet i stället bestämmas till vad som är skäligt med hänsyn till tillgångens beskaffenhet (8 §).

För att fastställa normvärden har Ei tagit fram en normvärdeslista som innehåller normvärden för de vanligast förekommande anläggningstillgångarna, Normvärdeslista Elnät 2016-2019⁴. Företaget har angett att normvärdeslistan inte på ett fullt korrekt sätt speglar verklig anskaffningskostnad. Företaget har inte specificerat vilka värden som företaget inte anser speglar en verklig nuanskaffningskostnad och inte heller inkommit med underlag som stödjer påståendet. En närmare beskrivning av normvärdeslistan och hur denna har tagits fram framgår av bilaga 5. Vad företaget anfört föranleder inte någon ändring av normvärdeslistan.

Företaget har använt olika metoder vid värderingen av kapitalbasen. Ei har vid beräkningen av kapitalkostnaderna utgått från företagets redovisade uppgifter, se bilaga 1.

3.3.2 Kostnad för kapitalförslitning

Av intäktsramsförordningen följer att det är en linjär kapitalkostnadsmetod som ska användas. Detta innebär att kapitalförslitningen i förhållande till nuanskaffningsvärdet ska vara lika stor över anläggningens ekonomiska livslängd.

De ekonomiska livslängderna (avskrivningstiderna) är fyrtio år för en anläggning för överföring av el och tio år för övriga anläggningstillgångar (10 § intäktsramsförordningen). Det följer också av intäktsramsförordningen att kapitalförslitning inte ska beräknas för en anläggning för överföring av el om anläggningen är äldre än femtio år eller för en annan anläggningstillgång, om tillgången är äldre än tolv år (11 §).

För anläggningar för överföring av el som är mellan 40 och 50 år ska kapitalförslitningen beräknas till 1/41 för det första året och 1/42 för det andra året osv. För övriga

⁴ Dnr. 2014-102406

anläggningar som är mellan 10 och 12 år ska kapitalförslitningen beräknas till 1/11 för det första året och 1/12 för det andra året (5 § beräkningsföreskriften).

Kapitalförslitningen ska börja räknas från året efter det att anläggningen ursprungligen tagits i bruk om detta skett innan år 2011. För anläggningar som ursprungligen tagits i bruk eller förväntas tas i bruk från och med år 2011 ska kapitalförslitningen börja räknas från det halvårsskifte som följer på den tidpunkt då anläggningen ursprungligen började användas (4 § beräkningsföreskriften).

Ei har utgått från de av företaget redovisade uppgifterna vid beräkningarna. Kostnaden för kapitalförslitningen har beräknats till 5 815 416 tkr, se bilaga 1.

3.3.3 *Kostnad för kapitalbindning*

Kostnaden för kapitalbindning ska beräknas utifrån en åldersjusterad kapitalbas. Detta innebär att den ackumulerade förslitningen ska avräknas från det samlade nuanskaffningsvärdet för kapitalbasen. Kalkylräntan multiplicerad med den del av kapitalbasen som därefter återstår utgör kostnaden för kapitalbindning.

Eftersom kapitalbasen värderas till nuanskaffningsvärde är den också inflationsjusterad (6 §). Vid beräkning av en rimlig avkastning ska därför en real kalkylränta användas. Företaget anser att en kalkylränta före skatt på 6,2 procent ska tillämpas. Ei bedömer att en real kalkylränta före skatt på 4,53 procent är rimlig, se bilaga 6.

Under en anläggnings första år (år noll) ska kostnaden för kapitalbindningen beräknas på hela nuanskaffningsvärdet. Det åldersjusterade nuanskaffningsvärdet kommer sedan att minska linjärt med anläggningens ålder till den ekonomiska livslängden gått till ända. Därefter kommer kapitalbindningen att beräknas på en åldersjusterad kapitalbas för motsvarande år. För anläggningar för överföring av el som är mellan 40 och 50 år ska kapitalbindningen beräknas till 1/41 för det första året och 1/42 för det andra året osv. För övriga anläggningar som är mellan 10 och 12 år ska kapitalbindningen beräknas till 1/11 för det första året och 1/12 för det andra året.

För att bestämma anläggningarnas ålder använder Ei uppgiften om vilket år som anläggningarna ursprungligen togs eller kommer att tas i bruk. För anläggningar där dessa uppgifter saknas men där det framgår att anläggningarna började användas under en viss angiven tidsperiod, ska det året då anläggningarna ursprungligen började användas anses vara det första året i den tidsperioden (6 § beräkningsföreskriften). För anläggningar som anskaffats under olika tidpunkter eller där delvisa reinvesteringar har skett ska anläggningarnas ålder beräknas utifrån nuanskaffningsvärdet av den delvisa investeringen i förhållande till anläggningarnas totala nuanskaffningsvärde (7 § beräkningsföreskriften). I de fall åldersuppgifter saknas eller anläggningarna är äldre än 38 år vid utgången av 2015 ska åldern anses vara 38 år (12 § intäktsramsförordningen).

Ei har utgått från de av företaget redovisade uppgifterna vid beräkningarna. Kostnaden för kapitalbindningen har beräknats till 3 974 296 tkr, se bilaga 1.

3.3.4 Beräkning av kapitalkostnad

Ei har beräknat kapitalkostnaden till 9 789 712 tkr utifrån de uppgifter som företaget har rapporterat samt utifrån den metod och de parametrar som Ei beskriver ovan. Ei:s beräkning framgår av bilaga 1.

3.4 Bedömning av påverkbara kostnader

Påverkbara kostnader är sådana kostnader som inte är kostnader för nätförluster, abonnemang till överliggande och angränsande nät, anslutningar till överliggande och angränsande nät, ersättning till innehavare av produktionsanläggning för inmatning enligt 3 kap. 15 § ellagen och kostnader för myndighetsavgifter enligt förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet (2 § beräkningsföreskriften). Exempel på påverkbara kostnader är kostnader för drift och underhåll samt kundspecifika kostnader för exempelvis mätning, beräkning och rapportering.

Med skäliga påverkbara kostnader enligt ellagen menas kostnader som behövs för en ändamålsenlig och effektiv drift av en verksamhet med likartade objektiva förutsättningar (5 kap. 8 §). Av det följer att det inte nödvändigtvis är nätföretagens verkliga kostnader som ska tillämpas vid beräkning av en skälig intäktsram.

Vid fastställandet av intäktsramar för tillsynsperioden 2012-2015 har Ei använt företagets historiska kostnader för en fyraårsperiod. Ei ser ingen anledning att göra en annan bedömning för den nu aktuella tillsynsperioden. De senaste tillgängliga uppgifterna om historiska kostnader är kostnaderna för 2013. Vid beräkningen av påverkbara kostnader ska därför basåren 2010-2013 användas som utgångspunkt.

Företaget har anfört att utgångspunkten för beräkningen av rimliga påverkbara kostnader bör vara fastställda kostnadsnormer. Om standardkostnader skulle användas måste de motsvara kostnaderna för en effektiv verksamhet för att skapa incitament till effektivisering hos det enskilda företaget. Vid fastställandet av standardkostnader används normkostnader eller schabloner relaterade till exempelvis antal kunder eller storleken på kapitalbasen baserade på ett effektivt bedrivet nätföretag. Detta gör det svårt att ta fram standardkostnader som är representativa för samtliga företag. En preliminär slutsats utifrån de beräkningar som konsultföretaget SWECO genomfört är att normkostnader baserade på kostnadskataloger skulle vara möjliga att genomföra.⁵ Det kan dock inte uteslutas att konsekvenserna för de enskilda nätföretagen blir betydande. Ett införande av normkostnader för drift och underhåll skulle sannolikt innebära en betydande arbetsinsats för Ei, inte minst i samband med datainsamling och utformning av kostnadskataloger. Ei anser därför inte att det är lämpligt eller möjligt att utgå från standardkostnader vid bedömning av elnätsföretagens påverkbara kostnader.

Åtgärder som redovisas som drift- och underhållskostnader kan även beaktas vid åldersbestämningen. Detta innebär att en och samma kostnad kan täckas både genom löpande påverkbara kostnader och kapitalkostnader. Företaget har redovisat att det i de

⁵ Utredning av möjligheterna att införa normkostnader avseende drift och underhåll i elnät, Sweco Uppdragsnummer 5468290000

löpande påverkbara kostnaderna för åren 2010-2013 ingår 181 tkr (2010), 158 tkr (2011), 160 tkr (2012) och 124 tkr (2013) som har beaktats vid åldersbestämningen av investeringar i befintliga anläggningar. För att undvika att företaget blir dubbelkompenserat ska dessa kostnader dras av från de löpande påverkbara kostnaderna.

Företaget har redovisat leasingkostnader för anläggningar som ingår i kapitalbasen. Detta innebär att en och samma kostnad kan täckas både genom löpande påverkbara kostnader och kapitalkostnader. Företaget har redovisat leasingkostnader för åren 2010-2013 på 9 560 tkr (2010), 9 384 tkr (2011), 9 337 tkr (2012) och 9 684 tkr (2013). För att undvika att företaget blir dubbelkompenserat ska dessa kostnader dras av från de löpande påverkbara kostnaderna.

3.4.1 Arbets- och materialomkostnader

Ei har vid fastställande av normvärdeslistan reducerat de normvärden som bygger på EBR:s kostnadskatalog för anläggningar upp till och med 24 kV med 8 procent för sådana arbets- och materialomkostnader som enligt god redovisningssed normalt inte räknas in i anskaffningsvärdet för en anläggning. De arbetsomkostnader som därvid avses är kostnader för utbildning, personaladministration och övriga kontorsomkostnader och de materialomkostnader som avses är kostnader för inköp, räntor för lager och lokalkostnader. Normvärdeslistan baseras således på EBR:s kostnadskatalog med reduktion för dessa kostnader. Detta kan innebära att företag som förvärvar anläggningstillgångar eller företag som tillverkar anläggningstillgångar och aktiverar de aktuella arbets- och materialomkostnaderna inte blir fullt kompenserade vid beräkning av intäktsramen. Detta eftersom de vare sig får ersättning för tilläggen som kapitalkostnader eller som löpande kostnader vid beräkning av intäktsramen.

Av Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr 129-14 framgår att förvärvande företag i vissa fall kan ha rätt till kompensation för arbets- och materialomkostnader genom ett tillägg på företagets historiska löpande påverkbara kostnader. För att kompensation ska medges krävs att sådana kostnader har aktiverats som en tillgång och inte har redovisats som löpande kostnader under basåren (här 2010-2013). Företaget ska alltså visa att det har haft verkliga kostnader i samband med investeringar som det annars inte får täckning för, vare sig som löpande kostnader eller kapitalkostnader.

Det belopp som kan läggas till ska maximalt motsvara den reducering på 8 procent som Ei har gjort av EBR-värdena vid bestämmande av normvärden i kapitalbasen. Företaget anser sig vara ett förvärvande företag och har beräknat ett tillägg för arbets- och materialomkostnader som löpande påverkbara kostnaderna med totalt 413 055 tkr i löpande prisnivå för åren 2010-2013. Företaget har till stöd för sin begäran bl.a. bifogat ett revisorsintyg som styrker att företaget har haft kostnader under perioden som avser sådana arbets- och materialomkostnader som reducerat normvärdena. Företaget har aktiverat dessa kostnader och därmed inte redovisat dessa som löpande påverkbara kostnader under åren 2010-2013.

Företaget har vid beräkningen utgått från företagets aktiverade anskaffningskostnader under åren 2010-2013 såsom de redovisats i årsrapporten. För de anläggningar som ingår i kapitalbasen och som har värderats till normvärde har företaget gjort ett tillägg på 8 procent. Den begärda ersättningen avser därmed inte företagets verkliga arbets- och materialomkostnader utan utgör en uppskattning av kostnaderna i fråga.

Ei har utifrån normvärdet på de anläggningar som har anskaffningsår 2010-2013 beräknat en ökning av arbets- och materialomkostnader till totalt 482 435 tkr i 2014 års prisnivå. Detta motsvarar 8,7 procent av normvärdet. Tillägget motsvarar en återläggning av den reducering på 8 procent som tidigare gjorts av normvärdena för arbets- och materialomkostnader som inte är aktiverbara enligt god redovisningssed. De påverkbara kostnaderna ska därför öka med 482 435 tkr i 2014 års prisnivå.

3.4.2 Anläggningstillgångar som inte ingår i kapitalbasen

Tillgångar i verksamheten som är anläggningstillgångar enligt årsredovisningslagen (1995:1554) men inte är anläggningstillgångar enligt 3 § intäktsramsförordningen ska inte redovisas i kapitalbasen. Företaget får istället enligt 4 kap. 16 § rapporteringsföreskriften redovisa dessa tillgångars samlade avskrivningar och samlade utgående bokfört värde.

Av 3 och 5 §§ intäktsramsförordningen framgår vilka anläggningstillgångar som utgör kapitalbasen. Övriga tillgångar i nätverksamheten som inte definieras som kapitalbas hanteras i regleringen som löpande kostnader. Vid beräkning av en löpande kostnad för dessa anläggningar är utgångspunkten att företaget ska få skälig kostnadstäckning för dessa. Ei bedömer att en skälig kostnadstäckning erhålls genom att företaget vid beräkning av löpande kostnader ges täckning för bokförda avskrivningar samt ersättning för kostnaden för det kapital som krävs för att finansiera dessa anläggningar. Vid omräkning av de bokförda kapitalkostnaderna till löpande kostnader används en så kallad omvandlingsränta som motsvarar kostnaden för kapital före skatt.

Företaget har anfört att grunden för beräkningen av omvandlingsräntan ska vara densamma som för kalkylräntan utifrån den parameteruppsättning som kammarrätten har beslutat. Detta innebär att den nominella räntan före skatt enligt företaget ska vara 8,31 procent.

Ei anser att omvandlingsräntan ska vara nominell eftersom det bokförda värdet redovisas i nominellt värde. En sådan omvandlingsränta bör idealt sett bestämmas för vart och ett av de aktuella åren för omräkning. Det är dock rimligt med ett visst mått av schablonisering när de löpande kostnaderna fastställs. Ei delar företagets uppfattning att omvandlingsräntan ska bestämmas enhetligt för de år som omfattas och på samma sätt som kalkylräntan för företagets kapitalkostnader. Utifrån bedömningen av en rimlig kalkylränta enligt bilaga 6 har Ei beräknat omvandlingsräntan till 6,65 procent. Detta motsvarar en real kalkylränta före skatt på 4,53 procent.

Ei har utgått från de av företaget inlämnade uppgifterna om anläggningstillgångar som inte ingår i kapitalbasen. Kostnaden för dessa anläggningar för perioden 2016-2019 har beräknats enligt bilaga 1.

3.4.3 Effektiviseringskrav

Av ellagen framgår att som skäligen kostnader ska anses kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. De löpande påverkbara kostnaderna ska därför minskas med ett effektiviseringskrav.

Ei har för företaget beräknat att effektiviseringskravet ska uppgå till 1 procent. En beskrivning av hur effektiviseringskravet har tagits fram framgår av bilaga 7.

3.4.4 Beräknade påverkbara kostnader

Ei har beräknat företagets påverkbara kostnader för tillsynsperioden 2016-2019 efter effektiviseringskrav till 4 659 492 tkr, se bilaga 1.

3.5 Bedömning av opåverkbara kostnader

Opåverkbara kostnader är kostnader för nätförluster, abonnemang till överliggande och angränsande nät, anslutningar till överliggande och angränsande nät, ersättning till innehavare av produktionsanläggning för inmatning enligt 3 kap. 15 § ellagen och kostnader för myndighetsavgifter enligt förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet (2 § beräkningsföreskriften).

Företaget har lämnat en prognos för dessa kostnader under tillsynsperioden. Ei har beräknat företagets opåverkbara kostnader till 6 461 300 tkr enligt företagets prognos, se bilaga 1.

Efter tillsynsperioden kommer prognosen att stämmas av mot det verkliga utfallet, vilket kan medföra att Ei omprövar intäktsramen. Företaget får på detta sätt täckning för sina verkliga opåverkbara kostnader.

3.6 Bedömning av kvaliteten i nätverksamheten

Ei ska ta hänsyn till kvaliteten i företagets sätt att bedriva nätverksamhet. Bedömningen kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen.

Ei har tagit fram individuella normnivåer för kvalitetsindikatorerna SAIDI⁶, SAIFI⁷ och CEMI⁸ genom att använda inrapporterade avbrottsdata från elnätsföretagen för 2010-2013, se bilaga 4, tabell 2. Hur dessa har beräknats framgår av bilaga 8.

Efter tillsynsperioden ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivåerna. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen justeras i enlighet med vad som framgår av kvalitetsregleringsföreskriften.

⁶ System Average Interruption Duration Index

⁷ System Average Interruption Frequency Index

⁸ Customers Experiencing Multiple Interruptions; CEMI⁴ innebär att indikatorn visar andelen kunder som har fyra eller fler avbrott per år.

3.7 Bedömning av effektivt utnyttjande av elnätet

Ei ska ta hänsyn till i vilken utsträckning nätverksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med eller bidrar till ett effektivt utnyttjande av elnätet. En sådan bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen.

Ei har beräknat en individuell normnivå för varje företag avseende andelen nätförluster. Beräkningen har i enlighet med vad som anges i effektivitetsföreskriften utgått ifrån företagets redovisade uppgifter i årsrapporterna för 2010-2013 där nätförluster sätts i relation till uttagen energi.

Den sammanlagda mängden nätförluster under 2010-2013 uppgår till 1 869 276 MWh för företaget. Den sammanlagda mängden uttagen energi under 2010-2013 uppgår till 55 889 209 MWh för företaget.

Ei fastställer normnivån för nätförlusterna i nätverksamheten för tillsynsperioden till 3,34 procent i relation till uttagen energi ($1\,869\,276/55\,889\,209$).

Efter tillsynsperioden ska den faktiska andelen nätförluster i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om de faktiska nätförlusterna avviker från normnivån ska intäktsramen justeras i enlighet med vad som framgår av effektivitetsföreskriften.

Ei har beräknat en individuell normnivå för varje företag avseende kostnaden för överliggande och angränsande nät och kostnader för ersättning till produktionsanläggning genom att utgå från uppgifter i företagets årsrapporter för 2010-2013 där kostnaderna sätts i relation till uttagen energi.

Den sammanlagda kostnaden för överliggande och angränsande nät och kostnader för ersättning till produktionsanläggning har beräknats genom att summera kostnaderna för 2010-2013 i 2014 års prisnivå. För att beräkna kostnaderna för respektive år i 2014 års prisnivå används Faktorprisindex för elnätsföretag – lokalnät, delindex överliggande nät. Den totala kostnaden för 2010-2013 uppgår till 5 288 881 891 kronor. Den sammanlagda mängden uttagen energi under 2010-2013 uppgår till 55 889 209 MWh för företaget.

Ei fastställer normnivån för kostnader för överliggande och angränsande nät och kostnader för ersättning till produktionsanläggning i relation till uttagen energi till 94,63 kr/MWh ($5\,288\,881\,891/55\,889\,209$)

Efter tillsynsperioden ska den faktiska kostnaden för överliggande och angränsande nät och ersättning till produktionsanläggning i relation till uttagen energi i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om de faktiska kostnaderna i förhållande till uttagen energi är lägre än normnivån multipliceras skillnaden (besparingen) med uttagen energi och medellastfaktorn under tillsynsperioden och intäktsramen justeras i enlighet med vad som framgår av effektivitetsföreskriften.

3.8 Automatisk justering av intäktsramen

Intäktsramen fastställs i 2014 års prisnivå. I samband med att avstämning görs efter tillsynsperiodens slut kommer Ei att räkna om den beslutade intäktsramen med vissa kostnadsprisindex i enlighet med vad som framgår av intäktsramsförordningen och beräkningsföreskriften. Denna justering är en del av beslutet och innebär inte att beslutet omprövas.

3.9 Omprövning

3.9.1 Omprövning under tillsynsperioden

Under tillsynsperioden kan omprövning ske under vissa villkor. Om det till exempel visar sig att företaget har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter som mer än i ringa omfattning har inverkat på intäktsramens storlek ska Ei ompröva företagets intäktsram (5 kap. 11 § ellagen).

3.9.2 Omprövning efter avstämning vid tillsynsperiodens slut

Efter tillsynsperiodens slut gör Ei en avstämning av de antaganden som legat till grund för den fastställda intäktsramen enligt detta beslut. Ei jämför då det faktiska utfallet avseende kapitalbasens investeringar och utrangeringar med den prognos företaget gjort. Detsamma gäller för de löpande opåverkbara kostnaderna. I rapporteringsföreskriften finns närmare bestämmelser om när och vilka uppgifter företaget ska lämna för att Ei ska kunna göra denna avstämning.

Även normnivåerna för kvaliteten i nätverksamheten och för ett effektivt utnyttjande av elnätet ska jämföras med utfallet.

En nätkoncessionshavare får inom fyra månader efter tillsynsperiodens slut ansöka om att intäktsramen för perioden ska ökas (5 kap. 12 § ellagen).

För det fall det finns skäl att anta att ramen är större än vad som är motiverat av senare kända förhållanden och avvikelser inte är ringa ska Ei ompröva intäktsramen (5 kap. 13 § ellagen).

3.9.3 Omprövning till följd av avvikelse från den föregående intäktsramen

Om det visar sig att företagets samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2012-2015 avviker från den fastställda intäktsramen för samma period, ska intäktsramen för 2016-2019 minska respektive öka med det avvikande beloppet. I vissa fall tillkommer dessutom ett överdebiteringstillägg (5 kap. 20-21 §§ ellagen). Detta innebär att intäktsramen för tillsynsperioden 2016-2019 kan komma att ändras.

Hur man överklagar

Se bilaga 9, Så här gör du för att överklaga beslutet.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även ställföreträdande generaldirektören Tony Rosten, chefsjuristen Göran Morén, chefsekonomen Therése Hindman Persson, biträdande chefsjuristen Hanna Abrahamsson samt analytikern Anneli Ljungkvist, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Anneli Ljungkvist

Bilagor till beslutet

- 1 Beräknad intäktsram avseende tillsynsperioden 2016-2019
- 2 Faktorprisindex för byggnader (SCB)
- 3 Faktorprisindex för elnätsföretag lokalnät (SCB)
- 4 Normnivåer för kvalitetsindikatorer avseende tillsynsperioden 2016-2019
- 5 Normvärdeslista för elnätsanläggningar avseende tillsynsperioden 2016-2019
- 6 Kalkylränta avseende tillsynsperioden 2016-2019
- 7 Effektiviseringskrav avseende tillsynsperioden 2016-2019
- 8 Beräkningsmetod för kvalitetsindikatorer lokalnät avseende tillsynsperioden 2016-2019
- 9 Så här gör du för att överklaga beslutet